NIſſa Sleſie inſignis vrbs. epiſcopalis ſedes ad Niſſam fluuium ſita a quo denominationem accepit. varijs edificijs ornata ē. Sleſia aūt a principio vaſte ſilue hircinie (apud grecos ⁊ latinos ſcriptores celebrate) porcio. vt tota plana ita ⁊ nemoroſa fuit. ſed temporis proceſſu ſparſim villis habitari cepta. Ubi aūt fidē xpianam incole amplexi ſunt conſtitutis oppidis ad mitiorem ē cultum redacta. Quā odera fluui⁹ celebratiſſimus per medium totam perlabit. ⁊ Olſa Niſſa Ola Liſſa Baruſio Cattoꝝ riuo Bobro ⁊ alijs fluminibus auctus. marchiā brandeburgenſem permeans in mare germanicū apud Stetinū vndoſus exonerat. Latitudo eius triū quidē. ſed longitudo nouem dieꝝ itinere a limitibus hungarie vſqz in marchiam brandeburgenſem extendit. Primus eius epiſcopatus ſedes Sinogrouie wartenbergen̄. diſtrictus fuit. Et inde Ritzinum territorij bregen̄. epālis kathedra ē delecta. kazimirus aūt illius nominis primus rex polonie vbi regia ſtirps maſculina defecit a monaſterio gallie, cluniacen̄. vbi monachus fuit papa diſpenſante ad regnum polonie aſſumptus denarium ſancti petri viritim ſiue per capita in regno ſuo idcirco exigendum et romam mittendum inſtituit. Et ſedem epālem Uratiſlauiam transferri curauit. que nunc ē (vti p̄miſimus) omniū Sleſie ciuitatum non minus ampla ⁊ opulenta q̄z populoſa ⁊ edibus ⁊ templis ornatiſſima. Eius antiſtes nunc ē doctor Johannes rott de wending eiſten̄. dioceſis olim imperialis prothonotarius ⁊ in euꝫ ſtatuꝫ breui multa induſtria reduxiſſe fertur vt centum annis preteritis non fuerit menſa epiſcopalis fructuoſior ⁊ ſtructuris ornatior. Prouincia ip̄a frumenti ferax ⁊ piſcoſa. carnibus ferinis ⁊ volucribus habundāſ.

Preter Uratiſlauiāz inſignia loca ſunt. Hec vrbs Niſſa epiſcopalis ſedes. Glogouia maior Legnitz Oppel Swedenitz Teſthen Olſna Franckenſtein Monſterberg Saganum Brega Monaſteria complura inſignis ſtructure Prouīcia ip̄a regi bohemie ſubiecta quā ab imꝑio i feudū recognoſcit. multi antea duces et p̄ncipes hereditarij ip̄aꝫ nō tā poſſiderīt q̄z vaſtarūt ⁊ impacatā reddiderūt q̄ ꝓpter ceſuū exiguitatē ducalem ſtatum ducere nequiuerūt. rapacitati iccirco dediti. Nunc vero ē ad paucos redacta alijs ſtirpibus morte ſublatis. Qui non parum opibus ⁊ munitis oppidis florent. Cultus diuinus per Sleſiā longe plurim⁹.

decus diui wenzteſlai ducis bo
tant. multis opibus varijſqz ar
ac pompa celebrari conſuetū eſt
miles diuus Florianus requieſ
Poſt egregie nobiliū curie ac e
ſedes maximis ac varijs ſtructu
Hic principibus declaratur imp
aūt ē monaſterium fratrū mino
um ſacrarum virginū. Huic ex
Ad aliam vero iſtule ripam ext
la vbi ſub arce regia ſe diuiſerit
ginis katherine vbi ordo Aug
cant. vbi canonici regulares in
collegij iam inſolita. quos illuſ
bus a vetuſtiſſimis temporib⁹
bis impoſuiſſe dignum ſtatuim

ex dū ex prutenoꝝ littorali ſarma-
a clariſſima monumenta hancvſqꝫ
entijs extruxit. libertatibus ꝛ ſtipē
rudos ꝛ ignauos ſarmatas priſci
ate inſignes. humanitatē ꝛ hoſpi-
ictus illis ſplendidior ꝙꝫ ceteris ſar
o ꝛ humulo decocta. Js quātū ne-
m alendū conuenientius quicq̄ꝫ re
. vbi achademia iuris ac legū pol-
uidem menibus cinctū quod Cle-
ani ſtrennui chriſtiane fidei militis
nitatibus ac muneribus refecit. et
lines nimia altitudine erecte. ſic vt
entē collem efficiunt. qui ea parte q̄
entem reſpicit. quā collis partem
carpathi radice paruo quidē fonte
que ex pannonicis montibus ſeſe
defert. Tandem vbi imbriū ac cete
anicū occeanū in ſinū codanū dedu
t colle primū eſt ingēs templuꝫ in

Tēplaqꝫ totius orbis ſacerdotalibus ꝛ alijs ornamentis ꝛ ſtructuris honorificentiſſima. Status eccleſia-
ſticus ꝛ ſeculariū ꝛ religioſoꝝ vtriuſqꝫ ſexus numeroſus ꝛ diſciplinatꝰ. populus facundus ꝛ humanus. ꝛ
deuotioni ſup̄ omnes germanie incolas deditiſſimus. Nobilitas ē plurima ad arma aſpirās ꝛ martis ama
trix. Sexus muliebris venuſtus quidē ꝛ affabilis ſed pudicus. Plebs ruſtica polonici ydeomatis agreſti
bus laboribus deſidioſe incumbens potationi ē plus dedita. Inde ꝛ domus ꝛ agri eorū parū culti ſed ne-
glecti. viles caſas habitant. Agricole vero alemani rus melius exercent ꝛ vrbanius domos pro ſuo captu
conſtruunt. Sumptus multo leuiori precio ꝙꝫ finitimis prouincijs cōparantur. Sed quod Sleſie immen-
ſum aliquando detrimentū afferet ē ꝙ cenſuuꝫ dn̄i ꝛ poſſeſſores percepta pro loci ꝛ poſſeſſoris qualitate.
nonnulla pecuniaꝝ ſumma annuente ſuperioritate ꝛ confirmante venditori annuū cenſum in bonis ſuis in
ſcribunt. quē vbi aliquot annis ſoluerint poſtea dare recuſant. Inde ruſtici (vt inter contrahentes pactum
fuit) aut cenſuris irretiunt̄ eccleſiaſticis aut pignora adimuntur. quod grauamen ipſi ruſtici ferre nequē-
tes domoſqꝫ ꝛ agros deſerentes alioꝛſum fugiunt. que loca ſepe deſerta relinquuntur. Ex hoc potiſſimū ca-
pite Sleſia maius indies niſi prouideat̄ ſuſcipit detrimentū. Prouincia alioquin laude proſequenda. Ge-
ti potus ceruiſia. Uino ex morauia aut hungaria aduecto vtuntur. ꝙꝫ nonnihil vini in Sleſia apud cro-
ſnam habetur quod pro maiori parte extra prouinciā per oderā in pruſſiam ꝛ alioꝛſum deportatur. Preter
pannos laneos exigui precii qui in hungariā deferunt̄ ꝛ piſces in morauiā delatos nihil extra Sleſiā ſuis
ex mercibus deportatur. Nimiꝰ etiā ꝛ virginū ꝛ mulierū ornatus auri ꝛ gemmarū ꝛ veſtiū cultus prouin
ciā non parū extenuant. Ne hee vrbes inclite ac prouincie (quarū noticia tardius ad nos deuenit) lau-
de ſua priuentur eas in hoc opere in fine addicere libuit. Profecto libere vrbes precipue lubicenſis. ſi di-
uitias. ordinē ſenatus. humanitatē moreſqꝫ populi. maris portū. ſitū ꝛ edificia perſpicere velimus. Di-
gne igit̄ hiſtoria ac cōmemoratione. Poſtremo ſi vrbes plures q̄s adiūgere velit dat̄ eis equa poteſtas.

95319 28120

Lubeca ſeu vt alij ſcribunt Lubecum ſaxonie vrbs illuſtris ac ceſarea ciuitas nedū in germania verum
et apud externas gentes nominatiſſima a Vikbodo vitigo cimbroꝝ duce ad cimbricam cherſoneſon
quondam edificata in eo loco quem venedes qui ⁊ vandali adhuc ſaxonie partem tenentes Buccouiam di-
xere. Aucta ꝑ ſeuiſſimū principeꝫ qui kitto dicebatᷣ. quē ⁊ trutonē appellabant Anno xp̄i M.c.iiij. Ea por-
cio terre littoralis ē inter magnopolenſiū holſtadenſiūqꝫ ducatus duobus fluminibus baguiſo ⁊ trauo irri-
gua. Que limpdia flumina vernacula lingua wagnitz ⁊ trab appellantur. Is kitto ex nobili progenie marc-
mannoꝝ ⁊ martinopolenſiū ortū habuit potens ac grauiſſimus xp̄ianoꝝ ꝑſecutor. qui dn̄os de vagern̄ qui
de Stargardia ſeu de oldenburg vocabantᷣ in fernern̄ ⁊ peldre interfecit. Unꝰ ex his ingenuus euadens in
daniam ſeceſſit heinricus nomine Gotſtalci comitis filius. Is pꝰ aliqua tempora rediens kittoni caput ſecu-
ri abſcidit inde ſuā ducens vxorē. Quo tp̄e heinricus quartus imperio romano prefuit. In ea ꝓuincia om-
nes baſilice ſacerdotibus priuate deuaſtate erant fideſqꝫ xp̄iana ſopita. Urbs quoqꝫ lubicēſis trina vice ob
principū bella p̄cipue ducis heinrici de leone deuaſtata fuit ⁊ comitis alfeſis de holchſtein. qui pꝰ ſedatā di-
ſcordiā vrbem duci heinrico permiſit in eo loco vbi nunc ſita ē. Cū eius ſitus prius ꝓpe ſwartau. poſtea ꝓpe
herneborg fuit vt doctus helmuldus refert. Exin ob negotiationes ex germania alta ⁊ baſſa ⁊ ex variis re-
gionibus mirūimmodū aucta ē vt nūc vltra mare baltheū ſeu germanicū qd̄ Stagnū vocant in noruegiam
Sueciam Liuoniam. in Ruſſiā Littuaniā Pruſſiā Poloniā ⁊ Pomeramā. in ducatū magnopolēſiū. in da-
niam Angliā Flandriā Scociā ⁊ regnū francie omnes mercaturas ꝑ ſtagnū ꝑ terrā in Saxoniā weſtualiam
et marchiā frequentant. Peritiſſimi aſtronomi ſcribunt hanc nobile vrbē initiū ſuū habuiſſe ſub ſigno libre
⁊ fundatā in ſingulari dei gratia. Cū incole vrbis p̄ ceteris finitimis deuotiones ad modū diuinas exerceāt
Sētit tn̄ dulcē nucleū in amara teſta. Deinde anno primo ⁊ triceſimo ſupra vndecies centenū domini inferio-
ris vandalie lubecā deuaſtarūt q̄ꝫ comes Alff de holchſtein iterato inſtaurauit cū arce vbi nunc predicatores
habitant. In ſeptentrione ac fine ciuitatis Anno M.c.lxx. lubicenſes memores damni illati copias in ꝓuin-
ciā rugen educētes clades ꝑ effuſionē ſanguis p̄ncipi ⁊ potētatui eiꝰ intulerūt. Epiſcopatū lubicēſiū anno ſa-
lutis M.c.lxi. antiſtes duodecimus de oldenburg ſeu Stargardia in vagern̄ Geraldus auxilio ducis hein-
rici de leone primo obtinuit. qui tredecim p̄bendas ꝑ oīa neceſſaria in decimis villis ac poſſeſſionibus dota-
uit. Creuit igitᷣ lubecū in potētiſſimā ciuitatē. oldenburg aūt defecit. Cū aūt fridericꝰ huius noīs primꝰ hanc
vrbē ingenti exercitu obſediſſet heinricꝰ lubicēſis ep̄s pacē a ceſare impetrauit ea ꝯditione vt fauore ducis
heinrici ceſari obedientiā p̄ſtarēt. Is antiſtes ſummā eccīaꝫ dicauit. ⁊ monaſteriū ad ſanctū iohannē in vrbe
extruxit vbi nunc ſacroſancte virgines inhabitāt. q̄ꝫuis monachi ordīs diui benedicti hūc locū primo poſſe-

derūt. qui nūc apud ciſmer ꝓu
libera ciuitas effecta ab impa
foret ⁊ in variis priuilegiis et
gni ducis moſchauie. in ampl
pleriſqꝫ locis ac regionibꝰ ma
ſuecie immunitatibus gaudet
bullā aureā vltro donauit vt
ſit) Eoſqꝫ nobiles effecit vt au
vrbs munda ac nitida exiſtit i
dant ⁊ ob frequentes imbres
uitatis ſita admodū longa ⁊ d
ſeptē turres celſas p̄acutas ac
tas. Turris in ede ſancti petri
edes ſacre ornate extant. Inte
Habet quoqꝫ duo monaſteria
tum. Ciuitas vero aquis ⁊ tur
poſite ſunt vbi edes recto ordi
tere vie has cruciatim ſecant.
biturqꝫ primo fluuius Bagui
contrarie ex meridie in ſeptent
lubecū accedunt vſqꝫ ad murū
ob profunditatem ad duo mili
ſcopus Theodricus natus de
muſquintus lubicenſium ep̄s d
nem ſcripturarum ⁊ varietatem

ea ciuitas nedũ in germania verum
toꝝ duce ad cimbricam cherſoneſon
ie partem tenentes Buccouiam di-
labant Anno xp̄i M.c.iiij. Ea por-
us fluminibus baguiſo ꝛ trauo irri-
r. Is kitto ex nobili progenie marc
ꝛ pſecutor. qui dños de vagerñ qui
. Vn⁹ ex his ingenuus euadens in
tempora rediens kittoni caput ſecu
omano prefuit. In ea ꝓuincia om-
Vrbs quoqꝫ lubicẽſis trina vice ob
ſis de holchſtein. qui p⁹ ſedatã di-
tus prius ꝓpe ſwartau. poſtea ꝓpe
rmania alta ꝛ baſſa ꝛ ex variis re-
qd Stagnũ vocant in norvegiam
ã. in ducatũ magnopolẽſiũ. in da-
nũ ꝑ terrã in Saxoniã weſtualiam
initiũ ſuũ habuiſſe ſub ſigno libre
tiones ad modũ diuinas exerceãt
vndecies centenũ domini inferio
auit cũ arce vbi nunc predicatores
nores damni illati copias in ꝓuin
erũt. Epiſcopatũ lubicẽſiũ anno ſa
erñ Geraldus auxilio ducis hein
nis villis ac poſſeſſionibus dota
t frideric⁹ huius nois prim⁹ hanc
rauit ea ꝯditione vt fauore ducis
aſteriũ ad ſanctũ iohannẽ in vrbe
i benedicti hũc locũ primo poſſe

derũt. qui nũc apud ciſmer ꝓuicie de holſtein ꝓpe mare morã faciũt. His tẽporib⁹ lubecũ auguſtal' ac libera ciuitas effecta ab imꝑatore friderico libertatibus donata vt caput oĩm vrbiũ Stagnaliũ deinceps foret ꝛ in variis priuilegiis etiã apud exteros p̄cipue in londen ciuitate anglie. In norvegia ĩ ducatu magni ducis moſchauie. in ampla vrbe nogardia. In ruſſia (vbi baſilicã ꝛ curiã xp̄iano more habent). Ac ĩ pleriſqꝫ locis ac regionib⁹ magnis exemptionib⁹ decorata fuit atqꝫ dotatã. In flandria q̃ꝫ ꝛ regno dacie ꝛ ſuecie immunitatibus gaudet. Idẽ ceſar fridericus priuilegia a duce heinrico p̄habita eis confirmans ꝑ bullã aureã vltro donauit vt ꝯſules viginti quatuor habere poſſent (q̃ꝫuis numerus iſte ꝑ raro complet⁹ ſit) Eoſqꝫ nobiles effecit vt aurũ more equitũ deauratorũ (exceptis calcarib⁹) deferre poſſint. Hec inclita vrbs munda ac nitida exiſtit in vertice ab vtraqꝫ parte decliui poſita vt aque ꝛ immundicies libere deſcedant ꝛ ob frequentes imbres vie purgantur. Eccleſia cathedralis quã ſummã vocãt in meridie ac fine ciuitatis ſita admodũ longa ꝛ decora exiſtit. Ornatur hec vrbs p̄ter iſtã quatuor ꝓchianis baſilicis que ſeptẽ turres celſas p̄acutas ac pulcherrimas habent cupro ac plũbo tectas ac in ſummitate auro decoratas. Turris in ede ſancti petri corona deaurata cũ armis ceſaris ꝛ vrbis inſignita ẽ. Omni quoqꝫ decore edes ſacre ornate extant. Inter has q̃nqꝫ eccias baſilica glorioſiſſime virginis marie eminentiã obtinet Habet quoqꝫ duo monaſteria vnũ ordinis p̄dicatorꝝ. alterũ ſancti franciſci. ac hoſpitale ad ſanctũ ſpiritum. Ciuitas vero aquis ꝛ turribus muro ac foſſis admodũ munita ẽ. Platee due longe ꝛ ample ꝑ vrbẽ poſite ſunt vbi edes recto ordine ſite ſunt extructe de lateribus ornatiſſime ac varie decorate exiſtunt. Cetere vie has cruciatim ſecant. Forũ indies onuſtum piſcib⁹ ꝛ carnibus videtur ac aliis neceſſariis. Bilabiturqꝫ primo fluuius Baguiſo a ſeptentrione in meridiẽ inde in occidentẽ. Ante ciuitatẽ flumen trauus contrarie ex meridie in ſeptentrionẽ fluit impetu mare petens. In eo flumine nauigia minora a mari ad lubecũ accedunt vſqꝫ ad murũ cũ maiores naues (onera plauſtrorꝝ. cc.l. ducẽtes) in littore maris ꝓſtant ꝛ ob profunditatem ad duo miliaria ciuitati appropinquare nõ poſſunt. Nouiſſime anno M.cccc.xcii. epiſcopus Theodricus natus de hamburg cũ rome confirmationem accepiſſet Lubecam ingreſſus vigeſimusquintus lubicenſium ep̄s diuina gratia nunc glorioſe p̄ſidet. Cetera ornamenta vrbis ob longitudinem ſcripturarum ꝛ varietatem ſilentio pretereunda fore dignum duxi.

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. СТЕФАНИКА
95320
28120